

TALKOTT PARSONS' AGIL SXEMASI

O'ktamova Viloyat Hamid qizi

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti 1-kurs talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11286390>

Annotatsiya. Hayotining oxirida Parsons AGIL modelining yangi darajasini ishlab chiqishni boshladi, uni "Inson holati paradigmasi" deb ataydi. AGIL modelining yangi darajasi 1974 yilning yozida kristallandi. U yangi paradigma g'oyalarini turli odamlar, ayniqsa Lidz, Foks va Garold Bershadi bilan ishlab chiqdi. Yangi metaparadigma jismoniy tizimni, biologik tizimni va Parsons telik tizim deb atagan narsani o'z ichiga olgan umumiy harakat tizimining muhitini ko'rsatdi. Telik tizim aniq metafizik ma'noda yakuniy qadriyatlar sohasini ifodalaydi. Parsons, shuningdek, ijtimoiy tizimlarning kod tuzilmasini va AGIL modelini osonlashtiradigan boshqaruvning kibernetik sxemasi mantig'ini yanada to'liqroq tushunish ustida ishladi.

Kalit soʻzlar: AGIL, model, paradigma, metafizik, kibernetik, individ, utilital, motiv, konsepsiya, latent, pragmatik, egoist, ratsional, adaptatsiya, integratsiya, fidutsiar.

TALCOTT PARSONS' AGIL FRAMEWORK

Abstract. At the end of his life, Parsons began to develop a new level of the AGIL model, which he called the "Paradigm of the Human Condition". The new level of the AGIL model crystallized in the summer of 1974. He developed the ideas of the new paradigm with various people, especially Leeds, Fox and Harold Bershadi. The new metaparadigm showed a total action system environment that included the physical system, the biological system, and what Parsons called the telic system. The telic system represents the domain of ultimate values in a strictly metaphysical sense. Parsons also worked on a more complete understanding of the code structure of social systems and the cybernetic circuit logic of control that facilitates the AGIL model.

Keywords: AGIL, model, paradigm, metaphysical, cybernetic, individual, utilitarian, motive, concept, latent, pragmatic, egoistic, rational, adaptation, integration, fiduciary.

СТРУКТУРА АГИЛ ТАЛКОТТА ПАРСОНСА

Аннотация. В конце своей жизни Парсонс приступил к разработке нового уровня модели AGIL, который он назвал «Парадигмой человеческого состояния». Новый уровень модели AGIL выкристаллизовался летом 1974 года. Он развивал идеи новой парадигмы с разными людьми, особенно с Лидсом, Фоксом и Гарольдом Бершади. Новая метaparadigma продемонстрировала целостную систему действий, включающую физическую систему, биологическую систему и то, что Парсонс назвал телесной системой. Телесная система представляет собой область высших ценностей в строго метафизическом смысле.

Парсонс также работал над более полным пониманием кодовой структуры социальных систем и логики кибернетической схемы управления, которая облегчает модель AGIL.

***Ключевые слова:** AGIL, модель, парадигма, метафизический, кибернетический, индивидуальный, утилитарный, мотив, концепция, латентный, прагматический, эгоистический, рациональный, адаптация, интеграция, фидуциарный.*

Parsonsning sotsial harakat nazariyasi bu ikki yoʻlni murosaga olib kelishi lozim edi, yaʼni individlar xulq-atvorining ongliligi va ratsionalligi rad etmagan holda ijtimoiy tartibning shart-sharoitlari va unga erishish mumkinligini koʻrsatishi lozim edi.

Parsons bunday nazariyani yaratish uchun sotsial harakatga “utilitar” qarashga asoslangan mavhum muholifatni yaratishdan boshlaydi. Bu “utilitar konsepsiya”ning mazmun-mohiyati individning harakatlari uning ichki motivlariga asoslanganligi va oʻta samarali usullar bilan oʻzining egoistik maqsadlariga erishishga yoʻnaltirilganligi toʻgʻrisidagi tasavvurni qamrab oladi.

Sotsial harakatga bunday “pragmatik qarash - barchani barchaga qarshi qoʻyish — sotsial tartibsizlikka olib keladi, kelishuv va barqarorlikka erishuv ehtimolini yoʻqqa chiqaradi.

Sotsiologik nazariya mumtozlarining asarlarini koʻrib chiqib, Parsons ularda individual harakat turli xil maqsadlar va ularga erishishning turli usullaridan birining vaziyat bilan chegaralangan ongli va ratsional tanlovi sifatida talqin etilgan, degan xulosaga keladi. Parsons vaziyatning ikki turini farqlaydi: oʻzgaruvchan va oʻzgarmaydigan. Birinchisi inson tomonidan oʻzgartirilishi mumkin boʻlgan omillarni oʻz ichiga oladi, ular maqsadga erishish vositalari sifatida taqdim etilishi mumkin; ikkinchisi esa oʻzgarmaydi, yaʼni harakatni aniqlaydigan shart-sharoitlarni qamrab oladi. Bundan tashqari, har bir harakat ramziy darajada qayd etilishi zarur.

Parsons barcha tizimlarga xos boʻlgan toʻrtta funksiyaning nvariant jamlanmasi sifatida ifodalaydi: adaptatsiya (A), maqsadga erishish (G), integratsiya (I) va latentlik (L) yoki qadriyat modelini qoʻllab-quvvatlash. Bu toʻrt funksiya birlashib AGIL tizimini tashkil vadi. Demak, tizim yashab qolishi uchun quyidagi toʻrt funksiyani .ajarishi shart:

1. **Adaptatsiya:** tizim tashqi muhitning kutilmagan vaziyatda paydo boʻladigan talablariga javob bera olishi kerak. U tashqi muhitga moslasha olishi va muhitni oʻz ehtiyojlariga moslashtirishi lozim.

2. **Maqsadga erishish:** tizim oʻzining birlamchi maqsadlarini aniqlay olishi va unga erishishi shart.

3. **Integratsiya:** tizim o'z elementlarining o'zaro munosabatlarini koordinatsiyalashi zarur. U shuningdek, qolgan uch funksional imperativlarning munosabatlarini boshqarishi zarur (A,G,I,L)

4. **Latent funksiyasi** (qadriyat modelini qo'llab-quvvatlash): tizim individlarning motivatsiyasini ham, motivatsiyani keltirib chiqaruvchi va qo'llab-quvvatlovchi madaniy namunalarni ham oziqlantirishi, qo'llab-quvvatlashi va yangilab turishi zarur¹.

Parsons sotsial tizimlar haqida gapirar ekan, ularning har biri uchun qolgan uchta muhit bo'lib xizmat qilishini nazarda tutadi, ya'ni sotsial tizim uchun madaniyat, shaxs, organizm bo'lib xizmat qilsa, shaxs uchun - sotsial tizim, madaniyat, organizm, madaniyat uchun - sotsial tizim, shaxs, organizm, biologik organizm uchun - sotsial tizim, madaniyat, shaxs. Parsons bu to'rtlikda asosiy o'rinni sotsial tizimga beradi, chunki aynan sotsial tizim "harakatni real empirik tashkil etish va nazariy tahlilning mustaqil markazi" hisoblanadi.

Sotsial tizimning quyi tizimlari quyidagilar:

A) iqtisodiy tizim - sotsial tashkilot va tabiiy muhit o'rtasida bog'lovchi zveno (adaptatsiya);

B) siyosiy tizim - maqsadga erishish funksiyasini bajarib, hukm chiqarish shakllarini, maqsadlarni standartlashtirish va ularga erishish yo'lida resurslarni yo'naltirishni o'z ichiga oladi;

D) sotsial hamjamiyat tizimi (sotsial nazorat) – integratsiya funksiyasini bajarib, sotsial nazoratning barcha institutlarini -qonunlardan tortib norasmiy qoidalargacha - o'z ichiga oladi;

E) fidutsiar tizimi (ijtimoiylashuv) - namunani qo'llab-quvvatlash funksiyasini bajarib, insonni mavjud madaniy tizimlarga jalb etadi²

Parsonsning sotsial tizimlari konsepsiyasini ko'zdan kechira turib, uning jamiyatni qanday tushunishi xususida to'xtalib o'tish lozim. Sotsiolog sotsial tizim va jamiyat tushunchalarini bir-biriga bog'lasa-da, ularni birlashtirmaydi. Uning fikricha, jamiyat sotsial tizimning o'ziga xos tipi hisoblanadi, ya'ni u mustaqillikka, o'z doirasida "o'z muvozanati"ga erishgan. "Jamiyat-bu istalgan sotsial tizimlar universumi ichidagi shunday

sotsial tizim tipiki, u o'z doirasiga nisbatan eng yuqori mustaqillikka erishadi"-deb yozgan edi Parsons.³

¹ Jorj Ritzer. Sotsiologik nazariya. Sakkizinchi nashr. Men Graw-Hill 2010. - B. 242

² Qarang: Kravchenko A.I. Sotsiologiya 2 tenge. Ob'ektiv orqali klassik nazariyalar sotsiologik tasavvur. - M.: Yurait, 2014. - B. 544-545

³ Parsons T. Jamiyat tushunchasi: tarkibiy qismlar va ularning munosabatlari // Amerika Sotsiologik fikr: Matnlar. - M., 1996. - B. 499 George Ritzer. Sociological Theory. Eighth Edition. Me Graw-Hill 2010. — P. 242

Parsonsdagi harakat strukturasi bir-biri bilan uzviy bogʻliq, lekin bir-birini taqazo etmaydigan “tahliliy jihatdan farqlanuvchi” tizimlarning oʻzaro taʼsirlashuvi sifatida namoyon boʻladi. Ularning hammasi harakatga bir xil taʼsir oʻtkazadi. U yoki bu tizimning ustun kelishi vaziyatga bogʻliq. Har bir tizim boshqa tizimlar bilan axborot almasha turib, oʻz chegaralarini ushlab turishga va integratsiyaga intiladi. Tizimlar ierarxisiga muvofiq, nisbatan yuqoriroq axborot darajasidagi tizim boshqalarining xulq-atvori ustidan nazorat qilish vazifasini bajaradi.

Sotsial tizim konsepsiyasini qarab chiqishdan oldin Parsons tomonidan kiritilgan yana bir tushuncha – “tipik oʻzgaruvchilar” tushunchasiga toʻxtalib oʻtish zarur boʻladi. Avvaliga uni Parsons “sotsial tizimda rollarning turlarini tasniflash” uchun qoʻllanilgan boʻlsa, keyinchalik “sotsial harakat va sotsial tizimlarni tahlil qilish uchun koordinatlamning asosiy nazariy tizimi” sifatida talqin etildi.

REFERENCES

1. Jorj Ritzer. Sotsiologik nazariya. 8-nashr. - Boston: MakGrou-Xill, 2010 yil.
2. Mishel Dillon. Sotsiologik nazariyaga kirish. Nazariychilar, tushunchalar va ularning yigirma birinchisiga tatbiq etilishi. Asr. 2-nashr. Blackwell nashriyoti, 2014 yil.
3. Zborovskiy G.E. Sotsiologiya tarixi: klassik bosqich: universitetlar uchun darslik. 2-nashr. korr. va qoʻshimcha - Surgut va [boshqa]: RIOSurSPU, 2014 yil.
4. Zborovskiy G.E. Sotsiologiya tarixi: zamonaviy bosqich: universitetlar uchun darslik. 2-nashr. korr. va qoʻshimcha - Surgut va [boshqa]: RIOSurSPU, 2015 yil.
5. Kravchenko A.I. Sotsiologiya. Klassik nazariyalar orqali sotsiologik tasavvur prizmasi: bakalavrlar uchun darslik. - M.: Yurayt, 2014 yil.
6. Kravchenko A.I. 2 TTda sotsiologiya. 2-jild. Yangi va prizma orqali soʻnggi sotsiologik nazariyalar sotsiologik tasavvur: bakalavrlar uchun darslik. - M.: Yurayt, 2014 yil.
7. Джиянмуратова Г. YOSHLARNING SIYOSIY INSTITUTLARGA NISBATAN ISHONCHI MUAMMOSI: NAZARIY ASOSLAR //ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ. – 2024. – №. SI-1.
8. Dzhianmuratova G. Factors Determining the Behavior of Young Voters //Information Horizons: American Journal of Library and Information Science Innovation (2993-2777). – 2023. – Т. 1. – №. 10. – С. 96-100.
9. Sherbutayevna J. G. ABSENTEIZM IJTIMOIIY HODISA SIFATIDA //Research and Publication. – 2023. – Т. 1. – №. 11. – С. 4-10.

10. Джиянмуратова Г. Ш. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ МОЛОДЕЖИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН //Технологии социальной работы в различных сферах жизнедеятельности. – 2023. – С. 35-40.
11. Жиянмуратова Г.Ш. Ёшларни ижтимоий кўллаб-қувватлашнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари / Фалсафа ва ҳуқуқ. – Тошкент, 2023. – №3. – Б. 46-49. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA&AJ&citation_for_view=fdboTmYAAAAAJ:738O_yMBCRsC
12. Jiyanmuratova G. Sh. Yoshlarga oid davlat siyosatining O‘zbekiston tajribasi / Strategik kuch. Xalqaro ilmiy jurnal. – Toshkent, 2023. – № 2. – B. 4-10. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA&AJ&citation_for_view=fdboTmYAAAAAJ:WbkHhVStYXYC
13. Jiyanmuratova G. Sh. Elektoral sotsiologiya zamonaviy sotsiologiyaning yo‘nalishi sifatida. Gumanitar fanlarni o‘qitishning zamonaviy ilmiy yo‘nalishlari. Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiyasi materiallari. – Toshkent, 2023-yil 27-aprel. – B. 549-552. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA&AJ&pagesize=80&citation_for_view=fdboTmYAAAAAJ:VaXvl8Fpj5cC
14. Dzhiyanmuratova G. Sh. Objective and subjective factors determining the behavior of young voters in the New Uzbekistan. O‘zbekiston Milliy universitetining ilm-fan rivoji va jamiyat taraqqiyotida tutgan o‘rni. Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. II-qism. – Toshkent. 2023-yil 12-may. – B. 184-186. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA&AJ&pagesize=80&citation_for_view=fdboTmYAAAAAJ:LI9QrySNdTsc
15. Джиянмуратова Г.Ш., Гафуров О.У. Совершенствование государственной молодежной политики в Новом Узбекистане. Ijtimoiy davlat sharoitida jamiyatni faollashtirish va davlat fuqarolik xizmatini rivojlantirish imkoniyatlari. Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. 2023-yil 26-may. – B. 182-185. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA&AJ&pagesize=80&citation_for_view=fdboTmYAAAAAJ:MLfJN-KU85MC
16. Jiyanmuratova G.Sh., Gofurov O.Ul. Mehnat bozori. Bandlik va ishsizlik muammolari. Risola. – Toshkent: O‘zMU, 2023. – 117 b. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA&AJ&pagesize=80&citation_for_view=fdboTmYAAAAAJ:b1wdh0AR-JQC&gmla=AKKJWFeFxFxXqMDE4q_nXNQbDQB81Ljy07qhHxz5S7Q0hdwulL2xz8em4

[VO3TxbNOakGMwr85QBU3WrDrbzY9PcYfKO29pCbXsiWiTgnOiUs-WIQ&sciund=9715025613053007710](https://doi.org/10.26907/2541-7710.2022.5.3)

17. Джиянмуратова Г. Ш. ELEKTORAL XULQ-ATVORGA RATSIONAL-INSTRUMENTAL YONDASHUVNING PAYDO BO'LISHI VA RIVOJLANISHI TARIXI //ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ. – 2022. – Т. 5. – №. 3.
18. Жиянмуратова Г.Ш. Электорал хулқ-атвор мотивацияси: мазмун-моҳияти ва структураси / Социология ва ҳуқуқ / Социология и право / Sociology and law. 2022. 1-жилд. 2-сон. – Б. 37-40.
https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA&AJ&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:Tiz5es2fbqcC
19. Джиянмуратова Г. Ш. и др. СИЁСИЙ БЕГОНАЛАШУВ НАЗАРИЯЛАРИ: ШАКЛЛАНИШИ ВА РИВОЖЛАНИШИ ТАРИХИ //ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ. – 2022. – №. SI-2.
20. ДЗИЯНМУРАТОВА Г. Ш. ИССЛЕДОВАНИЯ ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ В НАЧАЛЬНЫХ ЭТАПАХ СТАНОВЛЕНИЯ ЭЛЕКТОРАЛЬНОЙ СОЦИОЛОГИИ //THEORETICAL & APPLIED SCIENCE Учредители: Теоретическая и прикладная наука. – №. 12. – С. 670-672.
21. Sherbutaevna J. G. Rational-instrumental theory of electoral behavior. – 2022.
22. Жиянмуратова Г.Ш. Ёш сайловчи электорал хулқ-атвориға таъсир кўрсатувчи омиллар / ЎзМУ хабарлари. – Тошкент, 2022. – № 1/11/1. – Б. 86-89. /
https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA&AJ&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:ufrVoPGSRksC
23. Жиянмуратова Г., Суюнов М. ЭЛЕКТОРАЛ ХУЛҚ-АТВОРГА СОЦИОЛОГИК ЁНДАШУВНИНГ ПАЙДО БЎЛИШИ ВА РИВОЖЛАНИШИ ТАРИХИ //ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ. – 2021. – Т. 4. – №. 3.
24. Жиянмуратова Г.Ш. Электорал хулқ-атворга социал-психологик ёндашув: пайдо бўлиши ва ривожланиши тарихи / ЎзМУ хабарлари. – 2021. – №1/6/3. – В. 115-118. /
https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA&AJ&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:YsMSGLbcyi4C
25. Dzhianmuratova G. Research of electoral processes in the initial stages of formation of electoral sociology / EPRA International Journal of Multidisciplinary Research. – Tamil Nadu. 2020. № 7. – С. 69-71. /
https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA&AJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:Tyk-4Ss8FVUC

26. Жиянмуратова Г. Ўзбекистон ёшларининг электорал маданияти. Монография. – Тошкент, 2021. – 122 б. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA AJ&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:eQOLeE2rZwMC
27. Seitova Zukhrakhon Pirjanovna , Dziyanmuratova Gulnoz Sherbutaevna. Gender equality of Muslim women / Philosophical Readings XIII.4 (2021), pp. 1668-1671. Info@philosophicalreadings.org 10.5281/zenodo.5527944 / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA AJ&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:XiSMed-E-HIC
28. Jiyanmuratova Gulnoz. Sotsiologiya tarixi. – T.: Innovatsiya-Ziyo, 2020. – 466 b. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA AJ&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:W7OEmFMy1HYC
29. Жиянмуратова Г.Ш. Ўзбекистон ёшларининг электорал маданиятини шакллантиришда ижтимоий-сиёсий нашрларнинг ўрни / “Kutubxona.uz” илмий-услубий журнал. – 2020. – №3 (47). – Б. 27-34. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA AJ&pagesize=80&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:Y0pCki6q_DkC
30. Жиянмуратова Г. Ш. ЎЗБЕКИСТОНДА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ШАРОИТИДА ЁШЛАР ИЖТИМОЙИЙ-СИЁСИЙ ФАОЛЛИГИ ДИНАМИКАСИ //ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ. – 2020. – Т. 3. – №. 1.
31. Jiyanmuratova G. Sh. Research of electoral processes in the initial stages of formation of electoral sociology / EPRA International Journal of Multidisciplinary Research. – Tamil Nadu. 2020. № 7. – С. 69-71. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA AJ&pagesize=80&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:Tyk-4Ss8FVUC
32. Джиянмуратова Г.Ш. Ёшлар электорати билан ишлаш самарадорлигини ошириш масалалари. Ижтимоий тадқиқотлар журнали / Журнал социальных исследований / Journal of Social Studies. № 1. 2019. – Б. 71-81. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA AJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:zYLM7Y9cAGgC
33. Jiyanmuratova G. S. ELECTORAL MOOD OF THE YOUTH ELECTORATE OF UZBEKISTAN //ОСОБЕННОСТИ ИННОВАЦИОННОГО ЭТАПА РАЗВИТИЯ МИРОВОЙ НАУКИ. – 2019. – С. 7-9.

34. Gulnosa J. Electoral activity as factor of political socialization of youth //Бюллетень науки и практики. – 2018. – Т. 4. – №. 8. – С. 268-272.
35. Jiyanmuratova G. S. SOME ASPECTS OF UZBEKISTAN YOUTH ELECTORAL CULTURE FORMING //ISJ Theoretical & Applied Science. – 2018. – Т. 7. – №. 63. – С. 109-111.
36. Sherbutayevna J. G. YOSHLAR IJTIMOIIY FAOLLIIGI DAVLAT SIYOSATINING USTUVOR YO ‘NALISHI SIFATIDA //ZAMONAVIIY DUNYONING IJTIMOIIY MANZARASI VA JAMIYAT TUZILMALARI TRANSFORMATSIYASI. – 2024. – Т. 1. – №. 1.
37. Sherbutayevna J. G. et al. YOSHLAR HUQUQIIY MADANIYATINI YUKSALTIRISH–DAVLAT SIYOSATINING USTUVOR VAZIFASI //ZAMONAVIIY DUNYONING IJTIMOIIY MANZARASI VA JAMIYAT TUZILMALARI TRANSFORMATSIYASI. – 2024. – Т. 1. – №. 1.
38. Jiyanmuratova Gulnoz. Sotsiologiya tarixi. – T.: Innovatsiya-Ziyo, 2020. – 466 b. / https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fdboTmYAAA AJ&citation_for_view=fdboTmYAAAAJ:W7OEmFMylHYC
39. Gulnoz J., Bunyod N. YOSHLAR IJTIMOIIY-SIYOSIIY FAOLLIIGINI OSHIRISH–USTUVOR VAZIFA //ZAMONAVIIY DUNYONING IJTIMOIIY MANZARASI VA JAMIYAT TUZILMALARI TRANSFORMATSIYASI. – 2024. – Т. 1. – №. 1.